

פחות והיה שונה בנושאו. צוייר שם מעין מבנה עשוי אבנים (או לבנים) משוחים באדום, בעוד החיבורים ביניהם צבועים בשחור. מימין לעיטור זה נשתמרו שרידי דגם צמחי. כן נשתמר עלה ארוך וצר של צמח, וכן זר מורכב מעלים אדומים ונקודות שחורות הקשורים בסרט שחור. העיטורים השתמרו בצורה הטובה ביותר על הקיר הצפוני. על הקיר צויירה מסגרת אדומה שתחמה שריגי גפן. הגזע וענפי הגפן צוירו בחום ואדום, בעוד שעלי הגפן צוירו באדום והאשכולות – בשחור. בציור נראה גזע גפן עבה, בצבע חום, שענפיו משתרגים בכיוון לפתח. הענף המרכזי, קרוב לגזע, עוטר בצפור (נשתמרו זנב ומקור). בקצה השמאלי העליון נשתמרו מעין ריבועים שחורים שנועדו אולי לתאר פרגולה, או סוכת גפנים. ציור דומה, אך שמור פחות, שרד על הקיר הדרומי, שם נותרו שתי צפורים שצוירו לפרטיהן בחום כהה. נראה שציורי הקיר בוצעו סמוך לסיום חציבת הקבר, בראשית המאה הראשונה לסה"נ. חשיבותו של ציור זה רבה, שכן לפנינו הציור הראשון שנמצא בקבר יהודי מתקופה זו. אם כי מוטיב שריגי הגפן היה אחד הפופולאריים באזור זה, השימוש בו באמנות קבורה יהודית בימי בית שני הוא נדיר למדי.

"הנפש"

שני ממצאים של "נפש" נשתמרו בבית העלמין ביריחו. הראשון הוא אבן מעובדת מכל צדדיה אשר נמצאה ליד קבר, על אחת מגבעות בית הקברות. האבן מעובדת בשלושה חלקים; החלק התחתון עוצב בצורת עמוד מחורץ, ועליו טבעת מקיפה. החלק העליון, שצורתו חרוטית, מעוטר במעוינים מגולפים. מעניינים שני חורים שנעשו בטבעת המקיפה, ששימשו אולי להכנסת לולאות מתכת. צורת עמוד זו דומה ביותר לציורי פחם שנמצאו על גבי אחד הקירות בקבר אחר. בציור זה מתוארים שלושה עמודים וחלק של עמוד רביעי. העמודים היו מחורצים וניצבו על בסיס מרובע. הם עוטרו בכותרת יוונית ומעליהם פרמידה. עיטורי העמודים מזכירים את קברי נחל קדרון, ובעיקר את קבר זכריה. ניתן כנראה לפרשם כ"נפש", היינו – מצבה לזכר המת. יתכן שבתקופה זו כבר ניצבו עמודי "נפש" כאלה כמצבות בבתי הקברות.

הממצאים בבית הקברות

ארבע מטבעות נמצאו בבית העלמין. יצויין שהימצאות מטבעות בקברים יהודיים היא תופעה נדירה. מעניין עוד יותר מקום הימצאם. מטבע אחת של הורדוס ארכילאוס (4 לפסה"נ – 6 לסה"נ) נמצאה בתוך גולגולת של נפטר שהוטמן בתוך ארון עץ. שתי מטבעות של אגריפס א' (44–40 לסה"נ) נמצאו צמודות יחד בתוך גולגולת שנמצאה בליקוט עצמות בתוך כוך. המטבע הרביעית של יוחנן הורקאנוס ב' נמצאה בשפך של קבר ארונות עץ. מקום המצאם מעיד כאמור שלפנינו מנהג פגאני. מטבעות אלו סייעו לנו רבות בתארוך בית הקברות של יריחו. בקברים נמצאו כלי חרס רבים ולצידם מספר קטן של כלי זכוכית. מרבית הכלים נתגלו מחוץ לכוכים, על האצטבות ובבור העמידה. הם כללו בעיקר סירי בישול, פכיות,